Ч. 40. Чернівцї, середа дня 19. лютого (3. марта) 1897 року. Рочник XIII.

БУКОВИНА

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

Редакция і адмінїстрация в Чернївцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата 10 зр.

Старі дїти.

Образець виборів в буковиньскім селї.

(Статя надіслана).

Половина столїтя минає, від коли здоймили з нашого руского мужика ярмо неволї а і до нинї він ще не очистив ся від бруду давного рабства. Наш мужик в більшій части слабодух; у свою силу не вірить тай другому вірити не хоче, а найбільше „лянцї.“ — Що робить, то рідко з свого власного переконаня; або тому, що вже так его тато та дїд робив або з страху перед жандармами. Кождий, хоть аби з якого низкого стану, коли тілько має „цїсарску шапку“ на голові, то в него пан; він его боїть ся, его слухає. Перед жидом борше відкриє свої гадки нїж перед сьвящеником або учителем і жида борше послухає. Аби ти ему як добре радив, на добру дорогу напроваджував, він слухає, та таки іде своєю дорогою.

Кромі сего є ще у нас і друге лихо, дурна гордість непросьвічених мужиків-богачів, котра стала ся вже не раз причиною найбільшого неладу в громадї. Мужик-богач, най він собі буде який простий, уважає себе за не знати яку велику особу в селї. Він всюди перший і в громадї і в радї, а слово его скрізь значне. А біднїйший по его думцї нїчо не значить; хотяй би він яке мудре слово сказав, то его ще й на кпини возьмуть, бо він „жебрак.“

Ся хороба наших мужиків, вироблена ґрунтї темноти і недовірчивости, панує тепер всюди, а як некорисно впливає она на цїлий організм громади, можна було видїти при сїльских виборах, от н. пр. хоть би й в тій громадї, звідки я. У нас вибори, а нїчо то собі пара.

— Більша часть людий урадили були, вибрати з межи себе господарів чесних, неподатливих, котрі знають, як і що сказати. Була надія, що вибори в селї добре випадуть. Та се не сподобало ся де-кому при самих виборах, що дають голоси на людий з характером. „В горі“ треба таких виборцїв, котрі хилились-би туди, куди вітер віє, а сї не такі були. А що сї не були з богатших, то найшло ся зараз і средство, цїлу добру справу перевернути горі корінем. І пішла машина в рух. Арендар і другі жидки та їх помічники почали людям Біг знає що плести: Що то они на сьміх село пускають, що „жебраків“ на виборцїв вибирають; гей-би вже богатих в селї не було, котрі-би громаду могли заступити та розумне слово сказати, там де треба, що з сего нїчо не буде, а громаду лиш до великих коштів приведуть і таке иньше. Вже то наші вороги знають, як мужика обійти, щоби его з дороги збити. От зачали і голоси з табору богачиків обзивати ся, що оно таки і справдї так є, як Мортко каже; чому не вибрати би такого, що платить в четверо або в пятеро більше податку як тамтой? Богатий всюди знає, де двері втворяють ся, а бідний хиба того піде на вибори до міста, щоби оселедець обірвати від посла. Зачали с[illegible]сїм договорювати а далї й сварити с[illegible] [illegible]ерез се і вибори їм від серця відпали; взяли і порозходили ся мало не всї до дому, не давши нї на кого голосу. Лишили ся мало не самі богачики та раднї громадскі. А то все на се і робило ся. Як тепер голосували, можна вже знати, хоть би я не писав. Посипали ся голоси на чотирох богачів. Біднї порозходили ся а богачі допняли того, чого „другі“ хотїли і вибрали чотирох, правда, богачів, але таких, що підуть на слїпо туди, куди їх поведуть. Та не досить на сїм; сих самих вибрали ті самі на виборцїв і до четвертої курий.

Не правда, славні вибори! Та коби то лиш у нас так, а то нї...

Член громади.

---

3)

Русини в Сполучених Державах.

(*Конецъ*).

Мало находимо лїпшого, переходячи до положеня Русинів під взглядом їх народного положеня.

Руска церков стала первісним елементом і ядром для зорґанїзованя Русинів в Сполучених Державах, яко народности. Як звісно кождому, анї в Галичинї анї на Буковинї, анї в Угорщинї руска церков не тілько не має вже днесь народно-орґанїзацийного значіня, але навіть утратила (?) уже свою ролю культурно-просьвітну. Як в православній Буковинї, так і в уніятскій Галичинї руский просьвітний і народний рух і его средоточка, рускі народні читальнї, не тілько суть відособленї від місцевої рускої церкви, але навіть в великій степени суть для неї ворожими. На Угорщинї руска церков в особі еї представителїв, або зовсїм являє ся безчинною, і про яку небудь народну орґанїзацию не сьміє навіть і подумати, або впрост мадяризує свій нарід. Тілько на самих західних окраїнах Галицкої Руси, в безпосереднім сусїдстві з Мазурами, ґрупує ся ще поки що руский нарід вокруг своеї уніятскої церкви, ту рускі народні читальнї і другі просьвітні институциї суть звязані з церквою. Чому ж та сама руска церков стає опять в Америцї фактором лучности, орґанїзациї і просьвіти того же руского народа, перекиненого через океан? Многим той прояв оказав ся загадочним і неясним. Тимчасом оно зовсїм природно. Передовсїм в самих Сполучених Державах церков має таке значінє, якого не має вже нїгде в Европі — а духовеньство тїшить ся таким впливом, о якім вже й не снять в Старім Сьвітї, хоть і устрій церковний ту зовсїм не той, як в старім краю. Таким образом впливу рускої церкви на нарід треба шукати в причинах положеня і ролї церковности в Спол. Державах. Єсли додамо до того, що в рускім народї сильно відчуває ся ще потреба релїґії і обряду, то стане ся очевидним, що два чинники ті суть достаточні, щоб привернути стародавне значінє рускої церкви між руским народом так у взглядї просьвітнім, як і в лучности его з церквою, хоть і в зовсїм нових условіях держави і суспільности. Приноровляючись конечно до нових порядків, занїсши з собою устрій народно-просьвітний‘ який панував по читальнях в Галичинї, прибрала руска церков в Америцї дуже віддїльний характер від церкви по цїлій Малій Руси.

В перших часах не представляла ся лїпша і отвітнїйша почва для орґанїзациї Руси в Сполуч. Державах, як церков. При нїй то і повстали в перших початках незначні церковно-народні орґанїзациї, — братства, котрі в своїй основі являють ся институциями спомагаючими. З часом показалась конечна потреба ширшої і при тім чисто народної орґанїзациї. Інїциятором утвореня такої орґанїзациї був ветеран Галицкої Руси о. Теофан Обушкевич, тепер найстарший руский сьвященик в Новім Сьвітї. Однак угорско-рускі сьвященики, що ще в своїй нещасливій Угорщинї майже зовсїм винародовились, стратили почуте своеї народности і поняте о найелементарнїйших нуждах і потребах руского народа, задуману народну орґанїзацию в самих еї початках зовсїм скривили, а своєю малорозвиненою і нерозуміючою правдивого стану річий більшостию, придушили більше інтеліґентні і здоровомислячі елементи американьскої Руси, котрої представителем був і сам інїциятор того дїла, орґанїзацию-ж саму перевернули в чисто церковну, віроісповідну, католицку, но не греко-католицку навіть, а загально католицку, хотя і надали еї зовсїм неправильно назву „Соединеніе греко-католическихъ русскихъ Братствъ“. Помимо того однак, що орґанїзация тая називає ся соединенієм „русских“ братств, принимають до неї і братства словацкі; а помимо того, що орґанїзация ся іменуєсь соединенієм „греко-католическихъ“ братств принимає она і братства мішані т. є. складаючі ся з греко і римо-ккатоликів. Коли-ж взяти під розвагу, що крім Русинів і Словаків нема жадних других греко-католиків в Сполучених Державах і що Словак-протестант, або Русин православний після статутів в жаден спосіб до тої орґанїзациї принятим бути не може — то вузко віроісповідний і чисто церковний характер „Соединенія“ покаже ся ще яснїйше. Розуміє ся само собою, що подібна, чисто віроісповідно-церковна орґанїзация не може заспокоїти потреб народних. Правда, що „Соединеніе“ своїх членів на випадок смерти, або цїлковитої неспосібности до працї, забезпечає виплачуючи так зване „посмертне“ в разї смерти голови родини або его жінки і „запомогу“ в разї цїлковитого его калїцтва, але прецїнь в подібний спосіб можна забезпечитись і де инде, або хотьби в першім лїпшім асекурацийнім товаристві. Длятого тілько, щоби виплачувати запомоги і посмертне, не було і нема потреби творити віроісповідно-церковну орґанїзацию; бо не говорячи вже о тім, що перше лїпше американьске асекурацийне товариство платить таке саме посмертне, що і „Соединеніе“ і то при меньших вкладках — то члени того послїдного мусять ще зверх того поносити другі розходи, як примусово на орґан того товариства і т. д. Таким способом забезпеченє на случай смерти або покалїченя не може бути головною і основ-

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 2-го марта 1897.

Буковиньский сойм зійде ся на слідуюче засідане в середу дня 3-го марця.

З буковиньского сойму. Теперішна сесия соймова скінчить ся сего тижня в суботу дня 6-го марця.

З епархії. Гр. правосл. пароха Василя Маґіора перенесли з Теодорівців до Молодії.

Посол Волян ставав перед виборцями також у Вашківцях з таким самим результатом, як у Вижници. Погостив добре своїх виборців (кожда гостина коштувала, як нам пишуть, найменче 200 зр.) — і ті поставили его своїм кандидатом „одноголосно“.

Коломийский Боян устроює в сали Щадничої каси в Коломиї концерт в середу дня 10-го [illegible] 1897 року з богатою програмою. По концерті комерс в менчій сали Щадничої каси.

На виставу в р. 1900 в Парижи вишле свої вироби також Буковина. В тій цїли приїде на днях до Чернівців радник двору Екснер щоби з порученя міністерства мати тут відчит про участь Австриї а специяльно Буковини зі своєю деревною індустриєю на францускій всесьвітній виставі.

Звертаємо увагу наших Читателів на нинїшний інсерат краєвого Дому рільничо-продукцийного Ернеста Бальсена в Кракові, котра то фірма здобула собі признане ідуче далеко по-за границї Галичини. — Катальоґ, котрий фірма пересилає на жадане оплачено і даром, обіймає всякі насїня польні і огородові, деревця і корчі, навози штучні і т. д., а при надходячім запотребованю веснянім є гідним порученя порадником, тим паче, що фірма тая не щадить жертв в орґанїзованю інтересу краєвого на більшу скалю і на підставі заграничних улїпшень та досьвідів.

Мадярска опіка над „рускими жидами“. Від одного читателя „Буковини“ одержуємо деякі замітки до наших статий про Угорску Русь. Він пише: В будапештеньскім Pester Lloyd-ї з 11-го лютого с. р. була статя про поправу биту „нашого руского населеня,“ на котру годить ся звернути увагу. Я думав, що P. Lloyd справді о Русинах хоче писати, тимчасом вичитав я, що тій ґазеті не йде о нас, тілько о „руских жидів“ (sic!) — так як би населене Угорскої Руси складало ся передовсїм з жидів. Зібрали ся були мин. місяця посли з угорских комітетів (переважно жиди) на нараду і радили над бідою руского населеня на Угорщинї. Постановили не впускати росийских і галицких жидів до Угорщини, бо ті — як говорив один посол Льоняй — формально проганяють руских селян до Америки. Притім росийскі жиди доставляють найбільше число шпіонів що очивидно для держави дуже шкідне. Отже хотять приймити заграничних жидів як найменше, думають завести нове староство і помножити жандармерию. До мінїстерств подають відповідний мемориял в справі імміґрациї з Росиї і Галичини з промовченем о конфесиї і расї тих імміґрантів. На заміт п. Льоняя, що жиди лихвою і фальшивими присягами обдирають нарід з майна, здивували ся иньші посли що так є і постановили для поліпшеня биту руского населеня піднести моральний уровень — зайшлих жидів заведенем для них шкіл коштом правительства, полекшами в торговлї деревом, дробом і т. п. Внесене одного члена, щоби просити вдову по мілїонері Гіршу о поміч для жидів стрітило ся з замітом, що тим лише збільшило би ся лихву. Цїль наради робила вражінє опіки над „рускими жидами“, а не рускими мужиками. Хотїли також сею нарадою зняти odium з анкети під проводом епископа Фірцака, котра мала бути антисемітскою.

Кровава правибори в Галичинї. За упокій душі Петра Стасюка, погибшого при правиборах в Чернієві відбуло ся нинї рано богослужене в Успеньскій церкві у Львові заходом рускої молодїжи академичної. Сумна пригода у котрій небіжчик погиб, відбула ся ось як: Село Черніїв се власність Маєрка Марґулїєса. Війтом громади є якийсь Рембачевский, б. писар громадский. Оба ті панове мали бути причиною проливу крови. Селяни оповідають таке: В пятницю рано відбули ся правибори для V. куриї, пополудни мали відбути ся правибори для IV куриї. Голосовано на хлопів. Тимчасом, як удержують селяни, записувано голоси на Марґулїєса і війта. О тім мали пересьвідчити ся селяни, з актів, полишених через комісию виборчу на столї в льокали виборчім. Супротив того люди сейчас запротестували і до голосованя для IV куриї вже не прийшло. Комісар, виделеґований через староство, секретар Штрассер, відїхав зараз до Станїславова. Селяни побили відтак Марґулїєса. По тій причинї виделеґовало староство рано в суботу, на донесене Марґулїєса, відділ жандармів, котрий, прибувши до Чернієва, увязнив 9 селян і закув в кайдани. Ударено в дзвін. Люди зібрали ся в одній хвили зі всїх кінців села. Налягано на жандармів, щоби розковали увязнених, що вся громада пійде до Станїславова за ними сьвідчити. До просьб і плачу жінок і дітий прилучили ся може погрози, хоч люди клянуть ся, що не було нїякої зневаги та що нїхто не ставляв опору жандармам. Коли глота зросла і нарід не хотїв уступити, жандарми добули шабель і робили собі дорогу. Відтак ударили баґнетами на глоту. Перший найблизше стоячий Петро Стасюк, проколотий наскрізь баґнетом, упав сейчас неживий. Нарід кинув ся утїкати. Шість селян лишило ся на місци тяжко покалїчених. Один з них, Борко, пхнутий баґнетом з заду. Увязнених і закованих в ланцушки відставили жандарми до суду станїславівского. Люди провели ранених до міста, зложивши їх на вози. Ранені називають ся: Іван Семчак, Іван Федорко, Петро Шак і Никола Ковбаса Семенишин. З тих пятьох двох ранених смертельно: Панько Борко і Федорко. Три другі лекше. На місце пригоди виїхав староста Прокопчиц. Один з ранених (?) помер уже в шпитали. — В Комарнї і з сусїдних сел арештовано до 200 людий. На місце прибула комісия слїдча з Самбора. — З Станїслава переїхала сеї ночи до Калуша компанія станїславівского полку піхоти.

Торговля безрогами. Звістна річ, що годівля безрог у наших сїльских господарів есть одною з найважнїйших галузий доходу. Однако в послїдних часах стала цїна безрог так упадати, що селяни вже й нерадо ховали безроги. Щоби тому зарадити зорґанїзовав — як пишуть з Рогатинщини — о. Андрій Пеленьский з Княгинич спілку селян і ті просто до Відня висилають свої безроги на торги віденьскі. Висилка трех ваґонів на власну руку викликала незвичайний рух в торговли безрогами і піднесла значно їх цїну; бо коли на кілька днів перед першою висилкою платили на торгах в Ходорові за кільо живої ваги 17 до 22 кр. найбільше, то тепер платять по 27 до 30 кр. Повинні би всюди так люди ратуватись.

По жидівски. Один з нїмецких Ротшильдів бажав бодай в сей спосіб заявити свій патріотизм ґерманьский, що визначив досить високу нагороду для того жовняра жида, що з війни француской в 1870 р. принесе прапор французкий. Прапор такий дїйсно здобуто, а Ротшильд виплатив нагороду жидкови, що принїс ему згадану добич. — Як-жеж ти здобув его? — спи-

---

ною цїлею віроісповідно-церковної орґанїзациї „Соединенія“ Щож одже є его цїлею? Цїлею его після статутів є: просьвіта належачих до него Русинів і Словаків греко-католицкого і римо-католицкого віроісповіданя, а називаних зовсїм неправильно так статутом, як і урядом „Соединенія“ не знати на якій підставі „народом руским.“ Славянскі народности прибуваючи в Новий Сьвіт потребують доконче просьвіти, ще більше навіть як в Старім Сьвітї, але розуміє ся просьвіти в своїм ріднім язицї. Щоби присвоїти собі на стілько анґлїйский язик, щоби міг черпати з богатих жерел англо-американьскої культури і цивілїзациї, славянский еміґрант, належачий звичайно до найбіднїйшої і найменьше просьвітної кляси европейских суспільностий, потребує пересїчно 10 лїт. Єслиж би він за весь той час, в новій вітчинї не мав своєї національної просьвіти, то здичів би по просту і впав на ще низший степень розвитя і образованя, як той на котрім стояв він в своїй вітчинї. Приміром на тоє і наглядним доказом могуть служити славяньскі робітники, що працюють при земляних роботах коло зелїзних доріг. Но кромі такого недопущеня славяньского еміґранта до умственного і просьвітного пониженя, національна просьвіта в Америцї має до сповненя ще другі видні і дуже важні задачі: она має постепенно піднимати его до урівня американьскої культури і цивілїзациї, має познакомлювати его з політичними, суспільними і економічними обставинами і фактами, серед котрих він жиє і до котрих він повинен приноровлятись, понеже без того в тій сторонї, країнї доляра не дасть ся помислити не тілько позискане суспільного поважаня, но й осягнене економічного добробиту. О скількож і як просьвіщає „Соединеніе“ своїх католицких Словаків і Русинів, котрих не знати длячого називає загально „народом руским?“ Оно видає тижднєву ґазету „Американьскій Русскій Вѣстник“ на язиках: словацкім (по словацки — словеньскім) і подібнім до руского. Назвати язик той иначе, як подібним до руского ---- зовсїм не можливо, понеже дивачна ся мішанина слів церковно-славяньских і то самовільно укованих, а не взятих з сьв. Письма, або старих лїтератур славяньских, дальше словацких, великоруских, малоруских і мадярских заключає в собі найбільше слів малоруских і великоруских, уживаних в малорускій і великорускій лїтературі, але нахапаних з них без всякої системи. Не лїпший від того дивачного язика і зміст „Вѣстника.“ Складають ся на него безобразні і пусті проповіди на теми: „не впивай ся!“ не „лжесвидітельствуй!“ „не справляй в корчмі весїля!“ і т. д. За проповідями тими ідуть новинки понабирані з ріжних ґазет без всякого змислу (порядку, толку); дальше славословіє ріжних сьвящеників, що належать до „Соединенія.“ дякам і дяко-учителям. За всїм тим слїдують нерідко найдикші оповіданя: як пр. завзятий муж шукав на днї моря свого тестя. як в Росиї заслали мужика на Сибір за те, що скалїчив ґрафа залицявшого ся коло его жінки і тим подібні дурницї. Між тим „Вѣстник,“ котрий без сумнїву приносить лиш ганьбу рускому народови, стояв „Соединеніе“ в протягу чотирох послїдних лїт около 4000 долярів річно, а кромі того був причиною задовженя ся „Соединенія.“

Зразу віддано „Вѣстникъ“ в руки бувшому угро-рускому писарю, чоловіку без всякого образованя, темному і брудному, котрий і істнує лиш сплетнями і інтриґами. Нинї находить ся „Вѣстникъ“ в руках предсїдателя „Соединенія“, котрий має також під своїм зарядом так званий руский банк і старає ся о концесию на „Ем. Дім“.

Розуміє ся, що давно відчувана серед руского народа в Америцї, замешкуючого переважно всхідні штати, а особливо Пенсильвенїю, потреба утвореня великого народного товариства, не зістала заспокоєна через повстане „Соединенія“. Длятого на самім початку 1894 року, галицко-руский сьвященик о. Іван Констанкевич при живій помочи і співудїлї тогож ветерана Галицкої Руси о. Обушкевича, котрий пізнїйше із заложеного ним самим „Соединенія“ виступив, заложили руско-народне товариство під іменем „Руский Народний Союз“.

Понеже ся книжка видана „Союзом“ то нам не випадає много о нїм говорити, щоби нас хто не посудив, що вихваляємо видавця. Зазначимо тілько факти. Существуючи два роки, т. є. половину того часу, який істнує „Соединеніе“ — „Союз“ має нинї около 1.000 членів т. є. около половини руских членів „Соединенія“, котре складає ся в більшій части з Словаків. Зростаючи таким способом в тій самій майже чисельній пропорциї, „Союз“ не знає зовсїм того масового виступованя членів, яке мало місце в „Соединенію“ в 1894 роцї. Принявши на себе межи иньшими, як і всї другі національні орґанїзациї в Сполучених Державах, забезпечуване своїх членів на випадок смерти, меньшого або більшого покалїченя і неспосібности до працї — „Союз“ поставив собі за головну задачу про-

тав міліонер Дувида. — Ласкавий пане — відповів жидок — було се так: французкий жовнір, що ніс сей прапор, був один з наших і він віддав мені его на спільний рахунок.

Помилка друкарска зайшла у вчерашнім числі нашої ґазети в новинці, де ми пригадували вибори з пятої куриї. Поміж повітами полудневої части Буковини вичислено через помилку повіт кіцманецкий замісць кімполюнґского, що сим простуемо.

Самоубийство. Вчера в ночи застрілив ся в Чернівцях поручник 41-го полку піхоти Фридерих Дональ.

Крадіж доконали невислїджені злодії в трафіцї при улици Гормузакого ч. 2. Забрали 70 зр. готівкою і тютюну, стемплїв і марок на неозначену суму.

Для табачників можемо подати вість, що від 1-го марца не буде виробляти ся більше „гайнбурґскої мілкої" і „гайнбурґскої грубої" табаки в австрийских фабриках тютюну, а тілько випродувати давні запаси. О скілько через те заряджене покривжені носи любителїв табаки, не знаємо сказати, бо не розумієм ся на тій приемности. Кому кривда, най чим скорше закупить з позісталого запасу табаки хоть на кілька лїт.

Нещасні пригоди. В Глиницї покусав пес пана Олекси Фльондора трох чоловіків Дмитра Григору, Михайла Красовского і Василя Бойка в такий страшний спосіб, що відвезли їх лїчити до черновецкого шпиталю. — Обікрали церкву православну в Кіцмани. Незнані злодії вломили ся і забрали зі скарбони готівкою 116 зр. Власти шукають пильно за виновниками. — Межи стациями Петрівцї а Чудин на шляху льокальної зелїзницї Карапчів-Чудин зломала ся корба при колесї дьокомотиви мішаного поїзду ч. 2775. Поїзд застановив ся в поли і мусів годину чекати, нїм наспіла поміч. На тім скінчила ся цїла шкода і пригода. — Слабі нашийники для коний стали причиною смерти Ілиї Біляви з Калинівців. Ідучи в товаристві кількох осіб через Горішні Станівцї розгонив з гори конї, а слабі нашийники пірвали ся. Віз розбіг ся в страшний спосіб, а Білява випав з него і ударив ся так сильно в голову, що до кількох годин помер. — При спуску дерева в Урзої потовк ся так сильно робітник Петро Деґіан, що помер в короткім часї. Здає ся, що по гірниках підпадають найбільше небезпечности житя лїсні робітники. Але про осторожність і забезпеку лїсних робітників нїхто і не думає. Навіть і социял-демократи нї!

Дрібні вісти. В Христиниї ухвалив стортінґ (рада державна) одноголосно, без дискусиї отворити катедру для Нанзена на тамошнім унїверситетї. — Передмістя Кракова заляла Висла, виступивши з берегів. Війско ратує на човнах загрожених мешканців. — Нїмецкий конзулят заміряють утворити у Львові. Дотичне внесене в нїмецкій радї державній приняли одноголосно. — Нанзен просив короля Оскара, щоби позволив назвати своїм іменем відкритий Нанзеном остров недалеко від берегів Сибіра. Король Оскар згодив ся на то під условем, що російскі власти дадуть свій дозвіл. Власти ті дали жадане позволене.

Помер. О. Симеон Гаморак, парох-ювілят в Стецевій снятиньского повіта, отець посла о. Кирила, упокоїв ся дня 17. с. м. в 91-ім роцї житя а 63-ім сьвященьства. Покійний від довгих лїт був невидячий. Похорони відбули ся в Стецевій при великій участи сьвящеників і парохіян дня 20. с. м. В. є. п.!

Наука штука і лїтература.

* Д. Франтішек Ржегорж помістив в 243—4 випуску величавого лексикону „Ottouv Slovnik nauczni" статю п. з. Huculové. До статї долучені ілюстрациї гуцульских виробів з дерева і металю, прегарно виконані Павлом Кербером. Ілюстрациї зображають: хрестики і хрест, трисьвічник, порошниці, топорець, палицю, кубок, люльку і т. и. Се знимки з виборів, яких богато находить ся в пражскім музеї Напрстків заходом д. Ржегоржа. — Д. Ржегорж, як писав недавно до проф. Шухевича і до редактора „Дѣла", перебув дуже тяжку хоробу, так що одною ногою стояв вже в гробі. Але, славити Бога, небезпеченство вже минуло, а за який тиждень наш сердечний друг буде міг вже вернути з шпиталю до дому.

* Чеcкі Narodni Listy помістили в ч. 22. з д. 22-го січня с. р. фейлетон Франт. Ржегоржа п. з. Salasznictvi v Karpatech." Є се етноґрафічна картина житя й звичаїв гуцульских при годівлї овець в полонинах. Назви і приповідки, що відносять ся годівлї овець, подані вірно після гуцульского виговору.

* Мадярска часопись Budapesti Hirlap помістила в фейлетонї з д. 30-го марта 1896. новелю д-ра Франка „Грицькова шкільна наука" в перекладї о. Жатковича, руського сьвященика в Стройнї п. з. A Hric iskolai tudománya." Рівночасно повідомлює редакция своїх читачів в замітцї, що о. Ж. переклав цїлий том новель д-ра Франка („В поті чола") на мадярску мову. Редакция надїє ся, що о. Ж. дуже скоро найде видавця на свій переклад, бо лїтературні прикмети творів д-ра Франка подобають ся мадярскій публицї — *В. Г.*

* Наші петербурскі земляки не на жарт заворушились: недавно ще вони гучно та бучно відсьвяткували ювилей Д. Мордовць, а тепер, зачуваемо, знов заходили ся спорудити вечерниції в память славнозвісного музика нашого Ніщиньского, що вмер того року. Вечерниції мають бути в великих салях Павлової. Оздоблене і прикрасу саль в українськім стилю мають доконати звісний художник Ріпин і Сластьон.

* Наш молодий приятель Фр. Глявачек переклав на мову ческу дві повістки д-ра Івана Франка „Boa Constrictor" і „Маніпулянтка", що й мають десь за 3—4 місяцї появитись в друку. Він же лагодить ряд статей про руско-українське культурне житє, лїтературу і полїтичні відносини. В найлїпшім ческім перегляді „Nasze Doba" мала вже в грудневім числї вийти його статя про штундистів на Українї, потім звістка про деякі річи видані Чайченком в Чернигов. Земск. збірнику, далї про збірник М. Павлика „Ювилей і смерть Драгоманова," Нарід в неволї, І ми в Европі і про деякі брошури про Угорску Русь. Має бути також звістка про ст. М. Кордуби „Перша держава славяньска" і в Czeskem czasopisu historicznem, котрого редактором є проф. унів. Goll. Наше щире рідне „спасибіг" най буде подякою братям-Чехам за їх цїкавість до нас і любов до нашого народу!

Телеґрами „Буковини".

З дня 2-го марця 1897 року.

Атени. Посли держав переслали усталений текст спільної ноти, яку мають вручити грецкому правительству, до потвердженя своїм правительствам. Сю ноту мають порівнати з другою нотою, яку правительства передадуть портї в той сам день, що Грециї.

Атени. Пожарі і малї битви не устають на Кретї. Положене залог бльокованих в Селїно і Кандано дуже критичне. Звідси відплили нові кораблї.

Канеа. Коло Канеї, Гераклеону і Ретимна прийшло до борби межи христіянами а магометанами, Турецка фреґата, що стояла на котвици в Судайскім заливі, дала два гарматні вистріли против повстанців, що замкнули Маляску але залишила дальший огонь на зарядженє адміралів европейских держав.

Рим. Передача спільної ноти держав в Цареградї і Атенах наступить правдоподібно завтра.

Атени. Королївский декрет, щоби покликати резерви з р. 1891, 1892 оголошено. В палатї нема від двох днів засїдань. — Опозиция зібрала ся вчера на повне засїданє і постановила передати королеви протест, в котрім заявляє, що в виду парляментарного стрейку корона має право так дїлати, щоби вимочи послух для законів; в противнім разї не можна буде опозициї робити відвічальною за теперішне положенє. Протест, підписаний всїма проводирями опозиціонїстів, крім Карапаноса, передали три депутовані королеви.

сьвіту руского народа в Новім Сьвіті на его народнім язиці і на его народних основах в цїли здвигненя его до урівня американьської культури і цивілїзациї і приспособленя его до суспільних, полїтичних і економічних условий нової вітчини. Орудієм такої просьвіти є тижнева часопись „Свобода" орґан „Союза" і віддїльні его виданя. Многі орґани славяньской печати так американьскі, як і европейскі, виразились о „Свободї" вельми симпатично, між иньшими також одна з найбільше розширених с.-петербурґских великоруских ґазет, котра є властиво орґаном великоруcкої національно-лїберальної партиї і тїшить ся в Росиї огромним впливом.

Нечисленні рускі полїтичні клюби в Пенсильванії істнують вже кілька років, чим раз стають численнїйші і вже нинї мають они певне значіне в житю полїтичнім в Спол. Державах.

Звертаючись до представленя економічного положеня Русинів в Спол. Державах, мусимо сказати, що і оно представляесь сумним і невідрадним. Зпершу еміґрували Русини до Америки лиш на якийсь час для зарібку і всї ощаджені свої гроші посилали до старого краю в цїли поправленя своїх ґаздивств, утримання родин, або закупна нових ґрунтів. Но в часї, коли стали они вже осїдати в Спол. Державах, наступив тут страшний економічний кризис, котрий тягне ся вже від кількох лїт. Таких, котрі могли заощадити який такий гріш за лїпших часів і завести торговлю, знайшло ся не много. Всї майже мусять працювати в майнах, в виду чого мусять також зносити наслїдки частого браку занятя і неоднакової високости заробітної платнї, не говорячи вже о многих нещасних випадках, котрі кінчать ся звичайно меньшим або більшим покалїченєм, если вже не смертію. Помимо множества других, дві обставини головно зле вливають на економічне положене нашого народу в північній Америцї. Перша — се манїя будованя церквей і закладаня нових парохій, без найменьшого взгляду на число парохіян і їх средства. Парохії такі недавно появились, нерідко запутують ся в довги і церкви помимо знаного жертволюбія нашого народа продають ся на публичних лїцитациях, що дае лиш спроможність тутешним римско-католицким епископам посредством їх покупки вдирати ся в дїла греко-католицкої церкви і на них після свого уподобаня впливати. Друга обставина — се ізольованість руского робітника. Помимо того, що в роках 1887—1888, коли руске суспільно-народне житє цвило головно в Шенандоа, де виходила руска ґазета „Америка", многі Русини становили russian branch (руску галузь — відділ) звісного американьского союза „Knights of Labor" (Рицарі працї), до сего часу лиш немногі одиниці з руского народа, котрих за виїмки можна уважати, належать до американьских робітничих орґанїзаций, а таке відокремлене се в краю самодїльности і самопомочи, причиняесь лиш до погіршеня его економічного положеня.

Памятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.